

Qadr-qimmatim, tayanchim va iftixorimsan, mustaqil O'zbekiston!

Tong Yulduzi

Vatan yagonadir,
Vatan bittadir!

www.tongyulduzi.uz

2013-yil 1-iyune
N:26 (66931)

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqa boshlagan

O'zbekiston Respublikasi bolalar va o'smirlar gazetasi

ISSN – 2010-6092

BILIMDONLAR – «QUYOSHЛИ» DA

Istiqlol yillarda mamlakatimizda yetuk va barkamol avlodni tarbiyalash, ularni o'z iqtidor va qobiliyatini to'la namoyon etishiga sharoit yaratish ustuvor vazifalardan biriga aylandi. Yosh avlodning intellektual rivojlanishi, ma'naviy va jismoniy kamolotiy yo'lida keng qamrovli ishlaramalga oshirildi. Yaqinda Toshkent viloyati, Bo'stonliq tumanida joylashgan «Quyoshli» intellektual rivojlantirish oromgohida bo'lganimizda, bunga yana bir bor amin bo'ldik.

Davomi 3-betda

O.ORIPOV olgan surʼatlari

Jurnalist – jamiyat ko'zgusi

Z.NISHONOVA o'lgan surʼatlar

G'URUR

V A

IFTIXOR RAMZI

Mustaqillik yillarda jonajon diyormizning jahon hamjamiyatida tutgan o'rni yuksalib, bonyodkor xalqimiz olamshumul yutuqlarni qo'lga kiritgani bugun hech kimga sir emas. O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy sohalarda erishgan yutuqlari ko'plab dunyo xalqlari uchun o'rnak sifatida e'tirof etilayotgani bugun shu yurtda yashayotgan har bir yurtdoshimiz qalbiga cheksiz faxr tuyg'ularini jo etadi.

Istiqlol sharofati bilan milliy davlat ramzlarimizga ega bo'ldikki, ular xalqimizning tarixi, orzu-intilishlari, shon-u shavkatini o'zida namoyon etadi. Shu bois, davlat ramzlarimiz qarshisida turganimizda, madhiyamiz yangraganida o'ng qo'limizni ko'ksimizga qo'yib, o'zgacha hurmat bajo keltiramiz.

Jonajon O'zbekistonimiz mustaqilligining asosi sifatida 1992-yil 2-iyul «O'zbekiston Respublikasi Davlat gerbi to'g'risida»gi qonun qabul qilindi. Mana 21 yildirki, xalqimiz ushbu qutlug' sanani bayram sifatida keng nishonlamoqda.

Juda katta ma'no-mazmunga ega, yuksak mahorat bilan ishlangan, o'zida xalqimizning orzu-istiklakini, ajodolar yodi hamda millat g'ururini mujassam etgan gerbimiz dunyo mamlakatlarning davlat ramzlar qatorida o'z munosib o'rniqiga egadir. Siz ham, qadrli o'quvchilar, davlat ramzlarimizni muqaddas timsol sifatida e'zozlang. Bu Sizning tug'ilib o'sgan Vataningizga, xalqningizga bo'lgan humratingiz, muhabbattingiz ramzi bo'lsin.

Taraddud

SHARAFLI KASB MAS'ULIYATI

borasidagi egzu ishlar ham tahsinga sazovor.

Ana shu hurmat-u e'tiborning bir namunasi sifatida, mana 20 yildirki, 27-iyun – Matbuot va ommaviy axborot vositalari xodimlari kuni sifatida yurtimizda keng tantana qilib kelinayapti.

Darhaqiqat, bu soha xodimlari har qancha e'zozga, ehtiromga munosiblar. Bugungi tig'iz axborotlar asrida, globallashuv jarayoni hayotimizga jadal sur'atlar bilan kirib kelayotgan ayni kunlarda, ommaviy axborot vositalari xodimlari zimmasidagi mas'uliyat yanada oshib bormoqda. Hozirda yurtimizda ana shu mas'uliyat zalvorini chuqur his qilayotgan, zamonaliviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini, chet tillarini puxta egallagan

jurnalislarning yangi avlodи shakllanib kelayotgani barchamizni quvontiradi.

Bugungi kunda maktabgacha ta'lim muassasalarida tarbiyalanayotgan kichkintoylardan tortib, maktab, litsey, kollej o'quvchilari, qo'yinchisi, barcha yurdoshlarimizning yoshiga, didiga mos va xos bo'lgan sevimli nashrulari, tele va radiokanalari mayjud. O'zbekiston Milliy teleradio-kompaniyasi tarkibida «Madaniyat va ma'rifat», «Dunyo bo'ylab», «Bolajon» telekanallarining tashkil etilishi esa ijodiy raqobatni, tanlash imkonini yanada oshiradi.

Fursatdan foydalanim, milliy jurnalistikamiz rivojiga munosib hissa qo'shib kelayotgan barcha hamkasblarimizni o'tgan kasb bayramlari bilan muborakbos etamiz!

TIL O'ORGANISH – TARAQQIYOT OMILI

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Islom Karimovning 2012-yil 10-dekabrda qabul qilingan «Chet tillarini o'rganish tizimini yanada takomillashtirish choratadbirlari to'g'risida»gi qaroriga muvoqfi 2013–2014-o'quv yilidan respublikamizning barcha umumta'lim maktablarining birinchi sinfigdan boshlab chet tillar ta'limi uzlucksiz joriy etiladi.

Ayni paytda ta'lim muassasalarini malakali kadrlar, xorijiy tillar kabinetlarini zamonaliviy axborot kommunikatsiya va o'qitishning texnik vositalari hamda anjomlari bilan ta'minlash yuzasidan zarur choratadbirlar ko'rilmoxda.

Mazkr qarorning ijrosi bo'yicha Navoiy viloyati Xalq ta'limi boshqarmasi tomonidan muayyan ishlar amalga oshirilmoxda. Navoiy shahridagi 1-, 11-, Navbahor tumanidagi 1-, 26-, Xatirchi tumanidagi 7-, 10-, Qiziltepa tumanidagi 26-, Karmana tumanidagi 15-, Nurota tumanidagi 54-umumta'lim maktablari tajriba-sinov maktablarini sifatida belgilanib, 1-sinflar uchun chet tilidan yaratilgan o'quv dasturi va darslik majmumalar qo'lyozmalarini tajriba-sinovdan o'tkazish uchun malakali mutaxassislar jalb etildi. Shuningdek, tajriba-sinov o'tkazilayotgan 9 ta sinfda 308 nafr o'quvchining ota-onalari bilan suhabat o'tkazilib, bu ishlarning mazmun-mohiyati, kutilayotgan natijalar haqida hamda bu borada ota-onalar oldiga qo'yiladigan vazifalar to'g'risida tushunchalar berildi. Navoiy shahar 11-IDIUMda shahar miyosida ilmiy-amaliy seminar trening tashkil etildi. «Til o'rganish – taraqqiyot omili», «Xorijiy tillarni o'qitishda ilg'or pedagogik va axborot kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llash usullari va ahamiyati» kabi mavzularda viloyat miyosida uslubiy-amaliy seminarlar o'tkazildi.

Ularda, asosan, tajriba-sinovdagi 1-sinf dars jarayonlariga barchani jaib etib, tumanlardan kelgan o'qituvchilarga darslik va uning qulayliklari haqida tushunchalar berildi. Ta'lim maskanlarida «Til – do'stlik ramzi», «Happy English» kabi mavzularda kechalar o'tkazildi. O'qituvchilar chet tillarini bilishning Umumiyevropa kompetentsiyalari: o'rganish, o'rgatish va baholash (CEFR), ya'ni yangi DTS haqida ma'lumotlarga ega bo'lishayapti. Ayni kunda 434 nafr xorijiy tillar o'qituvchilari o'z malakalarini oshirmoqda.

Shuningdek, Namangan viloyating Chortoq tumanidagi 28-umumta'lim maktabida ham ibratlari ishlar amalga oshirilmoxda. Xorijiy tillar kabinetlari qayta jihozlandi. Chet tillaridan dars beradigan mutaxassislarining malakasi oshirilib, 1-sinflarga multimedia asosida dars o'tishlari uchun kompyuterlar shay qilib qo'yildi.

Ayniqsa, inglz tili o'qituvchisi Gulmira Abdovohipovaning tashabbusi tahsinga sazovor, – deydi maktab rahbari Dilorom Abdullayeva. – U ayni kunlarda

maktab qoshidagi yozgi dam olish oromgohida faoliyat yuritib, tajriba orttirayti. Kichkintoylarga ingliz tilida she'r va qo'shiqlar o'rgatib, so'z boyligini oshishiga, chet tilini o'zlashtirishlariiga zamin yaratmoqda.

Surxondaryo viloyati, Qumqo'rg'on tumanidagi 2-umumta'lim maktabida o'quvchilarga ta'lim-tarbiya berib kelayotgan tajribali ingliz tili fani o'qituvchisi Gulsora Jumayevaning faoliyati ham ibrat qilsa arziguek. Opa shogirdlarining o'quv yili davomida o'qituvchilarini yanada mustahkamlash, ta'til-kunlarini mazmunli o'tkazishlariga hissa qo'shish maqsadida maktab qoshida to'garak tashkil qildi. Haftada ikki marta bo'lib o'tadigan to'garak mashg'u-lotlariga bilimga chanoq o'g'il-qizlar katta qiziqish bilan qatnashmoqda.

Zamonaviy texnik vositalardan unumli foydalangan holda o'tilgan har bir dars o'quvchilarning xorijiy tillarni o'rganishga bo'lgan ishtiyοqini kuchaytirib, fanlarni yanada chuqurroq o'zlashtirishiga xizmat qilishi barchamizga ayon. Shuning uchun ham barcha hududlardagi ta'lim maskanlarida o'qitishning shu jihatiga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Aziz o'quvchilar, Siz yozgi ta'tilda miriqib dam olayotgan ayni damlarda ta'lim maskanlaringizda xorijiy tillarni puxta o'rganishingiz uchun shart-sharoitlar yaratilyapti, imkoniyatlar eshigi yanada kengroq ochilyapti.

Shunday ekan, ustoz-muallimlarning mehnatini qadrlab, til o'rganishga astoydil bel bog'lang. Dunyoga chiqib, o'z bilimning, intellektual salohiyatingiz, o'zligingizni namoyon eting. O'zbek yoshlarining hech bir sohada hech kimdan kam emasliklarini isbotlang.

Naima KARIMOVA,
Toshkent bank kolleji ingliz tili fani o'qituvchisi,
Feruza JALILOVA

O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi Kengashi tasarrufidagi ushbu oromgohda ayni kunlarda «Bilimlar bellashuvi – 2013» respublika tanlovingin yakuniy bosqichida ishtirok etgan 262 nafar iqtidorli

maroqli hordiq chiqarishi uchun barcha sharoitlar mavjud. Xususan, internet tarmoqiga ulangan kompyuter xonasi, kutubxona, vokal, raqs xonalari, ochiq va yopiq sport maydonchalari, suzish havzalarini o'quvchilar ixtiyorida, – deydi «Qu-

Darhaqiqat, oromgohning «Ma'naviyat va ma'rifat» markazi tomonidan o'tkazilayotgan «Shu aziz Vatan barchamizni», «Zilol suvning qadri», «Kitob – mening do'stim», «Biz sog'lom turmush tarafdomiz», «Yoshlar – giyohvandlikka qarshi» kabi mavzulardagi

(Davomi. Boshi
1-beleda)

BILIMDONLAR – «QUYOSHЛИ» DA

o'quvchi-yoshlar maroqli hordiq chiqarishmoqda. Shuningdek, oromgoh 30 nafar jismoniy imkoniyati cheklangan bolalarni ham o'z quchog'iga olgan.

Kuni kecha ushbu oromgohda 1-mavsumning tantanali ochilish marosimi bo'lib o'tdi. Unda O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi, O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi vakillari, taniqli olimlar, ustoz va murabbiylar, OAV xodimlari ishtirok etdi. Tadbirda so'zga chiqqanlar yurtimizda o'quvchilarning bo'sh vaqtlarini mazmunli tashkil etish, ta'til davrida sog'lomlashtirishga alohida e'tibor qaratilayotgan yuksak samara berayotganini ta'kidladilar.

– Oromgoh 18 hektar maydonni egallagan bo'lib, bu yerda bolalarning jismonan chiniqishlari, o'z bilim va ko'nikmalarini mustahkamlashlari, bir so'z bilan aytganda,

yoshli» intellektual rivojlantirish oromgohi boshlig'i Yo'lichboy Rahimjonov.

Aytish mumkinki, bu yerda nafaqat iqtidorli bolalar, balki yuqori pedagogik mahorati bilan yosh avlod tarbiyasiga munosib hissa qo'shib kelayotgan malakali o'qituvchi-murabbiylar ham dam olish bilan birga, o'quvchilar uchun fan yo'nalishlari bo'yicha mahorat darslari, ijodiy o'quv mashg'ulotlari, viktorinalar,

tadbirlar o'quvchilarning bilimlarini yanada mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

«Quyoshli» intellektual rivojlantirish oromgohi ochilishiga bag'ishlangan tantanali tadbirda o'g'il-qizlar ishtirokida «O'zbekiston – baxtiyor bolalar mamlakati» nomli bayram tadbiri namoyish etildi. Unda ishtirok etgan bilimli, zukko o'g'il-qizlarimiz chiqishlarini ko'rib, ularning nafaqat ilm-fan, balki san'at sohasida ham havas qilsa arziguek iqtidor egasi ekanliklariga amin bo'ldik.

Tadbirda o'quv yilini muvaffaqiyatlari yakunlagan bolajonlarga O'zbekiston kasaba uyushmalari

tanlovlari, musobaqa va nazm kechalarini o'tkazmoqdalar.

– Bu yerda hordiq chiqarish bilan birga, bilimimni yanada mustahkamlab, tengdoshlarim bilan o'zaro fikr almashish imkoniga ega bo'layotganidan behad mammunman, – deydi Xorazm viloyati, Gurlan tumanidagi 6-maktabning 8-sinf o'quvchisi, biologiya fani bo'yicha «Bilimlar bellashuvi – 2013» respublika bosqichi g'olibasi Madina O'rino boyeva.

Federatsiyasi, O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi tomonidan maxsus Diplomlar, esdalik sovg'alari topshirildi.

**Sa'dullo TURSINOV,
Shahzoda SHAROPOVA**

H.HAMIDULLAYEV o'lgan surʼadalar

MAHALLAMIZ OROMGOHIDA

Mahallamizda yozgi sog'lomlashtirish oromgohi tashkil etilgan. Unda har kuni o'tkaziladigan turli tadbir, musobaqlarda faol ishtirok etib, maroqli dam olmoqdamiz. Futbol jamoamiz bilan tuman miyosidagi musobaqlarda ham qatnashib, faxrli o'rinni egalladi. Shuningdek, badiiy kitoblar o'qiyimiz, bahribayt aytib, she'riy mashqlar yozamiz. Shunda tilimga quyidagi misralar quyilib keladi:

*Yurtim biz bilan ko'rjam,
Orzularga oshyon.
Ularga yetmoq uchun
Hamisha bordir imkon.*

Bizga yaratilayotgan imkoniyatlarni qadrlab, til o'rganishni ham maqsad qilganman. Ta'tildagi rejaminga kiritganimday, har kuni ingliz tilidagi yangi so'zlarni yodlab bormoqdam. Do'stlarim ham shunday mashg'ul bilan bandlar. Ayni kunlardan Siz ham unumli foydalanim, ingliz tilini o'rganishga kirishing.

Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumanidagi 49-umumta'lum maktabi o'quvchisi

Azizbek JUMABOYEV,

3

1-iyul 2013

Nilufar AKOBIROVA,

Navoiy viloyati, Karmana tumanidagi

17-umumta'lum maktabining 5-«A» sinf o'quvchisi

17-umumta'lum maktabining 5-«A» sinf o'quvchisi

**Xalqimizda
«Til bilgan –
el biladi» degan
ibratli naql bor.
U bejiz aytilmagan,
biz qancha ko'p
til bilsak,
dunyoqarashimiz
shuncha kengayadi.**

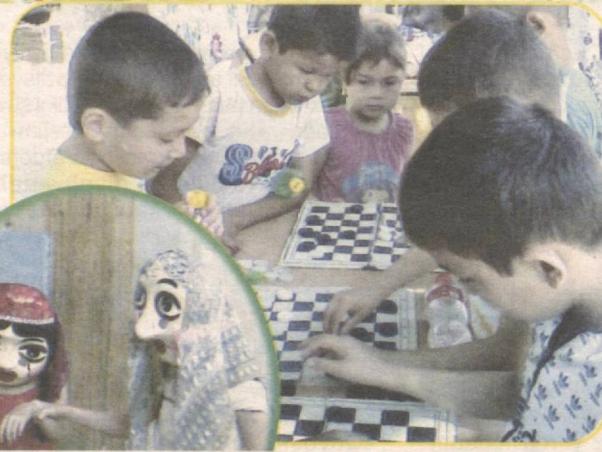
TIL O'RGANYAPMIZ

Yurtboshimiz tashabbuslari bilan maktablarda ingilz tili fanini chuqur o'qitilishiga e'tibor kuchaytirildi. Jumladan, bizning maktabimizda ham talaygina ibratli ishlari amalga oshirilmoqda. Chet tili to'garaklari tashkil etildi, kutubxonamiz ingliz tilidagi bir qancha qo'llanmalar, badiiy kitoblar bilan boyidi. Biz yozgi ta'tilda ham bu to'garaklarda shug'ullanib, ingliz tilini o'rganib bormoqdamiz. Bu esa yangi o'quv yilidagi yaxshi va a'lo baholarimiz garovidir.

Nilufar AKOBIROVA,

Navoiy viloyati, Karmana tumanidagi

17-umumta'lum maktabining 5-«A» sinf o'quvchisi

«LOCHIN»DA HAR KUNI BAYRAM

Ustoz, o'zbek xalq ertaklaridan «Zumrad va Qimmat» asosida kichik sahna ko'rinishi tayyorlaymiz, deganida, qizaloqlar shoshib qolishdi.

— Men Zumrad bo'laman, — dedi Nasiba birinchilardan bo'lib.

— Yo'q, men Zumrad bo'lay, — qo'shildi dugonasi.

— Qimmat dangasa, odobsziz qiz, men aslo Qimmat bo'lmayman, — deya go'yo ustozini ogohlantirdi Nargiza.

Shunda ustoz:

— To'g'ri, sizlar odobli va aqllisiz. Ammo tengdoshlaringiz orasida Qimmatga o'xshagan qizlar ham topiladi. Ularga saboq berish, to'g'ri yo'iga boshlash uchun sizlarning yordamingiz kerak. Salbiy obrazni ta'sirli qilib talqin etish hammaning ham qo'lidan kelavermaydi.

Ustozning gaplaridan bolajonlar to'g'ri xulosa chiqarishdi va tadbirga tayyorgarlikni boshlab yuborishdi. Bayram tadbiri kutilgandan ham ziyoda o'tdi.

Poytaxtning Yunusobod tumanidagi 274-umum-ta'lim maktabi qoshida tashkil etilgan

«Yulduzcha» oromgohida «Sajdagohimsan, Vatan!» shiori ostida ijodiy

uchrashuv bo'lib o'tdi. Unda

O'zbekiston xalq shoiri Anvar

Obidjon, «Nuroniya jamg'ar-

masining yoshlar bilan

ishlash guruhi a'zosi Gul-

chehra Karimova hamda

«O'qituvchi» nashriyot-mat-

bba ijodiy uyi muharrirlari

ishtirok etishdi.

Yunusobod dahasi Toshkentning

so'lim, bahavo mavzeleridan biri hisoblanadi.

Saraton quyoshi zabtiga olib, nurlarini ayovsiz

sochib turgan ayni pallada yam-yashil archalar bilan burkangan

bu maskanda esayotgan g'ir-g'ir shabada kishiga huzur bag'ishlaydi.

Favvoralardan otlib turgan muzdek suv zarralari dillarga kush yoqadi. Maktabga

kirib kelar ekanmiz, bolajonlarning shodon ovozlarini eshitib, roliklarda miriqib

uchayotgan, har xil harakatlari o'yinlar o'yinayotgan o'g'il-qizlarni ko'rib, ularning

maroqli dam olayotganlariga amin bo'ldik.

DOIMO BO'LSIN SHODLIK!

Yozgi ta'tilda oromgohda dam olishning gashti boshqacha-da! Do'starlar talaygina, turli to'garaklar-u cho'milish havzasi ham yonginangizda! Dam olish uchun uydan uzoqqa ketish ham shart emas.

Bu yil statcionar oromgohlarda dam olish imkoniyati bo'lmagan o'quvchilarning ta'til kunlarini soz o'tkazishlari uchun poytaxtimizdagi 100 ga yaqin maktablarda kunduzgi sog'lomlashirish va 36 ta maktabda yozgi dam olish oromgohlari tashkil etilgan.

qo'shiq aytishga qaysi bola qiziqmaydi, deysiz?! Guruh sardori Zebunniso O'rolboyeva oromgohda ingliz tili to'garagi ham tashkil etilganidan xursand. Chunki u ta'tilda til o'rganishni maqsad qilgan edi-da. Abdulaziz Ramazoniy esa sport to'garagida dzyudo bilan shug'ullanmoqda. Eh, shuncha tadbir-u

Jumladan 300-maktab qoshidagi «Kamalak» nomli kunduzgi oromgohda miriqib hordiq chiqarayotgan bolajonlarning kun tartibini kuzatsangiz, havasingiz keladi. Axir ertalab kuy-qo'shiq hamohangligida do'star bilan badantarbiya qilishning gashti boshqacha-da! Guruhingiz bilan saf tortib, oromgoh shiorini aytgancha nonush-taga otlanishga nima deysiz?! Abdug'anaka Nurmuhammedov boshchiligidagi mazali taomlar, mevalar sharbatiyu na'matak damlamasini tayyorlashda bir chimdim mehrin ayamayotgan oshpazlar ham bolalar xizmatiga. Shu tariga, tamaddi qilib olgach, bir guruh dam oluvchilar cho'milish havzasiga, boshqalari to'garaklarga otlanishadi. «Omad» guruhi bolalari «Sehri ovoz» to'garagi mashg'ulotlarini juda yaxshi ko'rishadi. To'g'ri-da, jo'rovoz bo'lib

sharoitlarni tashkillashtirishning o'zi bo'lmaydi... Buning uchun maktab rahbari Nasiba opa Kamolovaning yelib-yugurganlari ko'rinish turibdi. Oromgoh rahbari Munira opa Yusupovning sa'y-harakatlarini aytmasizmi?! Atrofqa chiroy bag'ishlab turgan yelim gullarni ham Munira opaning o'zlarini qizlar bilan birgalikda oddiy idishlardan yasashgan ekan. Bosh tarbiyachi Natella opa Kazi, bosh yetakchi Marhabo opa Xolboyeva ularga har ishda ko'makchi...

Ana xolos, bolalar uyg'a otlanishayapti chog'i, oromgoh qo'shig'i yangramoqda. Maroqli o'tgan vaqtning tez o'tganini ham sezmay qolasan, kishi. Biz har doim bo'lsin shodlik, har doim bo'ling omon, deya tilak bildirib, bolajonlar bilan xayrlashdik.

Maktabda tashkil etilgan kunduzgi oromgoh rahbari Tuyg'unoy Ibragimova, bosh tarbiyachi Dilorom Mo'minova bizni iliq qarshi olishdi. Ular bilan suhbatlashib, quyidagilarni bilib oldik.

To'rtta mavsumga bo'lingan oromgohga 1 – 6-sinf o'quvchilarini jaib etilgan. Har mavsumda mahallaning kam ta'minlangan oila farzandalardan besh nafari bepul dam oladilar. Mazkur oromgohda hozirgi mavsumda 140 nafar o'quvchi miriqib dam olmoqda. O'quvchilar 3 mahal issiq ovqat bilan ta'minlanganlar. Kuni kecha dam oluvchilar hayvonot bog'iga borib, u yerdan bir olam taassurot bilan qaytishgan bo'lsa, bugun qiziqarli uchrashevda qatnashishdi. Mehmonlar o'quvchilarni qiziqtirgan savollarga atroficha javob qaytardilar. Ayniqsa, bolalarning sevimli shoiri Anvar Obidjon bilan bo'Igan jonli muloqot ularning xotirasida uzoq vaqt saqlanishiga shubha yo'q. Kechada faol ishtirok etgan o'quvchilarga nashriyot xodimlari kitoblar taqdim etishdi. Tadbir so'ngida o'quvchilar ijrosida sho'x kuy va qo'shiqlar ijro etildi.

O'z muxbirlarimiz materiallari asosida tayyorlandi

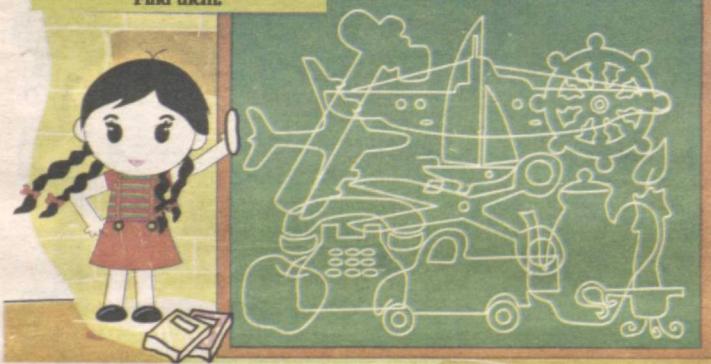
Qaysi qatordagi so'z bilan gaplar
mazmuni bir-biriga to'g'ri kelganini
belgilab, o'z bilimingizni sinab ko'ring:

Words:

- 1) Sunday
  - 2) Tuesday
  - 3) October
  - 4) Thursday
  - 5) Weekend
  - 6) April
  - 7) Second
- a) The tenth month of the year.
  - b) The third day of the week.
  - c) The first day of the week.
  - d) Next after the first.
  - e) The fourth month of the year.
  - f) Saturday and Sunday.
  - g) The fifth day of the week.

Nigora ABDUNAZAROVA tayyorladi

There are 11 items on the picture.
Find them.

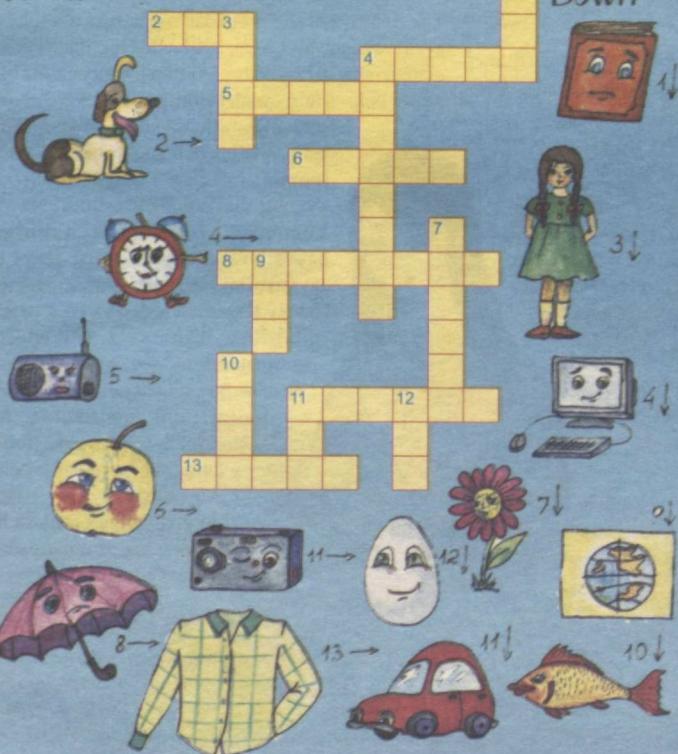

Boshqotirmadagi 11 ta
rasmni toping.

JDPI qoshidagi 2-akademik litsey
o'quvchisi Umida NISHONNOVA tayyorladi

FUNNY CROSS-WORD

Across

Mohira MUHAMMADJONOVA,
Respublika rassomlik kolleji o'quvchisi

Rasmlardagi jonivor va
buyumlarning ingliz tilidagi
nomini topib, kataklarni
to'ldiring:

Rislat ISMOILOVA

Exercise I.

Draw a line to match up these words with their definitions:
Birinchi qatordagi so'zlarni ikkinchi qatordagi so'zlar bilan birlashtiring:

- a) house
  - b) sheep
  - c) bed
  - d) breakfast
  - e) field
  - f) apple
  - g) winter
  - h) cow
- a piece of land used for farming.
  - a fruit grown on trees.
  - a farmyard animal producing milk.
  - a building people live in.
  - the coldest season.
  - a farmyard animal producing wool.
  - the first meal of the day.
  - a piece of furniture used for sleeping on.

a) shoe

b) camera

c) vase

d) kettle

e) clock

f) school

Exercise II.
Write your own definition for each
word:
Quyidagi so'zlarning mosini toping:

Exercise III.

Write in the missing letters so to find the whole word in the box:
Nuqtalar o'rniغا shunday harflarni qo'yingki, ramkadagi so'zlar hosil bo'lsin:

Sunny, super, suspect, submarine,
sudden, summer, sugar, suitable, success.

a) submarine	d) sug.....	g) sun.....
b) suc.....	e) sui.....	h) sup.....
c) Sud.....	f) sum.....	i) sus.....

YOSHLIK BAHORI

Orzularing uchqur qush kabi,
Parvoz etsin keng samolarda.
Qayg' urmagin, mitti vujuding
Orom olsin sho'x navolarda.
Ozor chekkam murg'ak qalbingni,
Chayib olgin quyosh surida.
Olam seni olqishlar bugun,
Ezgulik yig' yurak to'rida.
Yo'llaringga gul to'shasin baxti,
Iqbol bilan quvlashib yurgin.
Yoshlik senga beba bo bir taxi,
U bir bahor, qadrini bilgin.

Shirin JUMANAZAROVA,
Xorazm viloyati, Hazorasp tumani

BIR O'QUVCHI

Tanaffusda dimog'dor,
Hammaga tik boqar u.
Naq lochinga aylanib,
Ko'kda qanot qoqar u.

Chalinganda qo'nig'iroq,
Darrov yerga qo'nadi.
Savol bersa muallim,
Musichaga do'nadi.

Sabohat SA'DULLAYEVA,
Qoraqalpog'iston Respublikasi,
Beruniy tumanidagi
38-maktab o'quvchisi

KAMTARLIK

Ko'p intilma osmonga,
Yerga ham solgin nigoh.
Borolmaysan uzoqqa
Yerga boqmasang, o'rtoq.

Yulduzlar ko'p samoda,
Osmon yuksakdir biroq.
Yo'lingdan tosh chiqar goh,
Yerga boq, bo'lib ogoh.
Ko'kka boqib, kerilib,
Manmanlikka berilib.
Majruh bo'lib yotmagin
Yo'lida toshga urilib.

Kamtarga yordir kamol,
Manmanga bor-ku zavol.
Zaminday xokisor bo'l,
Shunda hayot bo'lar bol.

Ra'no ABDUMALIKOVA,
Farg'on'a viloyati, Beshariq tumanidagi
41-maktabning 7-«V» sinf o'quvchisi

KO'NGLIM DAFTARIKA CHEKILGAN IMZO

Men sizga yuzlandim yana
Qalbimda jo'sh urgan hislarim aro.
Aslida hammadan qizg'onganlarim,
Bir dam vujudimga berasiz orom.

Ko'ngilga quyilgan dur misralardan
Dunyoda eng go'zal marjon tizaman.
Go'dakdek musaffo, pok tuyg'u bilan,
Ko'rkam jilo berib uni bezayman.

Lovillab yonadi, o'chmagay sira
Ular sho'x qalbimda uyg'otgan otash.
She'rimda jam bo'igan mehrim, g'ururim
Va jo'shqin yurakning so'zlar uygash.

Ko'nglim daftariiga chekilgan imzo,
She'rlarim hayotda topgan ardog'im.
Atirgul, binafsha misol beg'ubor,
Qo'linda tik tutgan mag'rur bayrog'im...
She'rlarim...

Shahodatbonu MURODOVA

Yosh qalamkashtalar ijodiga bir nazar

SHE'R - YURAKNING NAFIS CHECHAGI

Uning rang-barang jilosidan ko'ngillar yagraydi. Torning yangragan navosi, tanburning mangli notasi quchog'idan otlib chiqqan zalvorli so'zdar og'ushida sarzush bo'lganda, she'rning, so'zning kuchiga, qudratiga qoyil qolmay slojimiz yo'q. Biroq, ana shunday ulug' va mo'labar kalomga ba'zan besqar qaraydig'anlar ham yo'q emas. Vazifam she'rlar bilan ishlash bo'gani uchun hisobsiz she'riy maktablarni tahsil qilishga to'g'ri ketadi.

Kuni kecha qo'lida bir dasta she'r ko'tarib tahririyatimiza kirib kelgan ayol va uning eshik ortida xijolatomuz turgan «shoira» qizi hayratimni oshirdi.

- Qizim tanlovda qatnashmochi. Tanlov shartiga ko'ra uning yozgan she'rlari gazetada chiqqan bo'lishi kerak ekan... Shunga she'r olib kelgandik, - deydi ona.

- Qizingizning o'zi qani? - so'rayman undan.

- U tashqarida turibdi, kirishga iymanyapti...

Qizchani ichkariga chorladim. U gunohkordekk ko'zlarini yerdan uzmasdi. Yozgan she'rlariga ko'z yugurtirdim. Tanish satrlar. Yo'q, bu she'rlarni qarshimda turgan qiz yozmagan. Shunday bo'lsa ham uning ko'ngliga qo'l solishga urindim:

- Bu she'rlar sizniki emas-ku?!

Biroz jimlikdan so'ng qiz past ovozda so'z boshladi:

- Mening she'r yozishga ishtiyoqim yo'q... Ustozim bilan uydagilar tanlovda qatnashishga majbur qilish-yapti.

Qizchaning matonatiga lol qoldim... Bu voqeя yodimga tunov kuni kuyunchak bolalar shoiri Abdurahmon Akbar keltirgan «Qo'rkoq trolleybus» hamda «Hayot gulshani» nomli bir juft kitobni tushirdi. «Qo'rkoq trolleybus» kitobi «Buxoro» nashriyotida

1998-yilda chop etilgan bo'lsa, «Hayot gulshani» kitobi ham aynan ana shu nashriyotda 2012-yilda chop etilgan ekan. Orada o'n to'rt yil farq bor. «Qo'rkoq trolleybus» kitobidan o'rinnan «Botir bola» she'rini hukmingizga havola qilamiz.

Tan beringlar, do'stalarim,
Men kim - botir bolaman.
Hatto-ki sher oldidan,
Qo'rqmay o'ta olaman.

O'ylamanglar sira ham,
Yolg'on deya so'zları.
O'tdim yo'lbars yonidan,
Yonsa hamki ko'zları.

Bir juft bo'ri burchakda,
Xurrak otar berilib.
Bemalol o'tib ketdim,
Alpomishdek kerilib.

Ro'baro' bo'ldi ayiq,
Ekan shimol tog'idan.
Hayron bo'lmanq, kelyapman,
Men hayvonot bog'idan.

«Botir bola» she'ri bundan roppa-rosa o'n to'rt yil avval yozilgan bo'lsa-da, 2001-yilda tug'ilgan ijodkor qizimizning 2012-yilda chop etilgan kitobchasiha ham «Botir bola» she'ri aynan keltirilganiga guvoh bo'ldik.

Shuningdek, «O'mondagi voqeя» she'ri «Eshitmadim demanglar» she'ri bilan (nomini hisobga olmaganda) bir xil ekanligi hayratimizni oshirdi. Navoiy bobomizning tokchada qoldirgan baytlarini o'g'irlab olgan shogirdi bir davrada uni ishtiyoq bilan o'qiganida, Navoiy Hazratlari «Men mol o'g'rilarni bilardim, lekin so'z o'g'rilarni ko'rmagandim», deya e'tiroz bildirgan ekanlar. Bas, shunday ekan, so'z ilohiy quadrat, uni qadrlamoq har birimizning burchimizdir. Bolalar dunyosi niyatda beg'ubor va pokiza dunyo. Ularni to'g'ri yo'lga boshlash har birimizning zimmamizdagи yuksak vazifadir.

Aziz o'quvchim, qog'oz qoralashdan avval, o'z galbingizga qulog' tuting. Beg'ubor, pok tuyg'ularingiz Sizga hech qachon pand bermaydi.

AXTAMQULI

Bugungi kunda sport yoshlarimiz hayotining ma'no-mazmuniga aylanib ulgurdi, desak aslo mubolag'a bo'lmaydi. Ayniqsa, mamlakatimizda sport bilan shug'ullanuvchi qizlarning safi yildan yilga ortib borayotgani quvonarli, albatta.

Irina Gevorgyan ham bolaligidan sportning shaxmat turiga o'zgacha mehr qo'yib, uning sir-asrorlarini mukammal o'rganish uchun o'z ustida tinimsiz mehnat qildi. Bu sa'y-harakatlari sabab, o'smirlik davridayoq xalqaro toifadagi sport ustasi, FIDE ustasi unvonini qo'lga kiritishga muvaffaq bo'ldi. 2006-yil shaxmatchimiz hayotida unutilmas voqealarga boy bo'ldi. U dastlab O'zbekiston championatida muvaffaqiyatlari ishtirok etib, umumiy natijalarga ko'ra ikkinchini o'rinn sohibasiga aylandi. Keyinchalik ushbu musobaqadagi muvaffaqiyatlari ishtiroki bilan malakali murabbiylar nazariga tushib, O'zbekiston terma jamoasi a'zoligiga qabul qilindi.

Shaxmatchimiz terma poytaxtimizdagi 3-ixtisos-

YOSH MURABBIY MUVAFFAQIYATI

jamoa safida bir nechta nufuzli musobaqlar, xususan, Butunjahon shaxmat olimpiadasida ishtirok etib, katta tajriba to'plash imkoniga ega bo'ldi. 2009-yil Toshkent shahar hokimi kubogi uchun o'tkazilgan turnirda ham Irina barcha raqiblaridan kuchli ekanini isbotlab, 1-o'rinn sohibasiga aylandi. Sportchining o'ziga xos jihatlaridan yana biri shundaki, u mehnatdan qochmaydi, doimo bilimli va yetakchi bo'lishga intiladi. Irinaning ingliz va nemis tilalarini mukammal bilishi so'zimizning yaqqol tasdig'idir.

Yosh bo'lishiga qaramay, ayni paytda u xalqaro turnirlarda to'plagan tajribasini sportga endigina qadam qo'yayotgan jajji sportchilarga o'r-gatish bilan band. Hozirda poytaxtimizdagi 3-ixtisos-

lashgan bolalar va o'smirlar olimpiya zaxiralari mакtabida katta murabbiy bo'lib ishlab kelmoqda.

— Sport insonni ham ma'nан, ham jismonan chiniqtiradi, komillik sari yetaklaydi. Inson yoshligidan sportning biror-bir turi bilan muntazam shug'ullansa, sog'lom tafakkurga ega bo'ladi, maqsadiga erishadi, — deydi yosh murabbiy Irina Gevorgyan.

Darhaqiqat, inson bolaligidan o'z oldiga jiddiy maqsad qo'yib, bu yo'lدا timimsiz mehnat qilsa, qiyinchiliklarni matonat bilan yengib o'tsa, uning mevasi juda totli bo'ladi.

Buning isbotini yosh murabbiy Irina misolida ko'rib turibisz.

Yulduzoy O'RMONOVA

BIZ OBOD VA MUSTAQIL YURT FARZANDLARIMIZ

Farg'onan viloyat hokimligi, viloyat IIB, viloyat Madaniyat va sport ishlari boshqarmasi, Ma'naviyat targ'ibot markazi viloyat bo'limi va yana bir qancha tegishli tashkilotlar bilan hamkorlikda joylarda o'quvchilar ishtirokida sport tadbirlari o'tkazildi.

Marg'ilon shahridagi 11-, 18-umumta'lim maktablarida «Biz obod va mustaqil yurt farzandlarimiz» mavzusida o'tkazilgan tadbir haqiqiy

sport bayramiga aylanib ketdi.

Musobaqlarda o'quvchilar sportning mini futbol, voleybol, stol tennisi, yengil atletika, shaxmat-shashka turlari bo'yicha o'zaro kuch sinashdilar.

O'zaro do'stona ruhda o'tgan mazkur bellashuvlarda faol qatnashgan o'quvchilarga viloyat, shahar hokimliklarining «Faxriy yorliq»lari, homiy tashkilotlarning esdalik sovg'alari topshirildi.

**Muhammadjon MAHMUDOV,
Marg'ilon shahri**

Suzish – sport turlari orasida salomatlikni mustahkamlash, kishida qat'iy iroda va matonatni tarbiyalashda o'ziga xos o'r'in tutadi. Mutaxassislarining fikriga ko'ra, suzish mashg'ulotlari chog'ida sportchi yengil atletika bilan shug'ullanuvchilarga qaraganda to'rt barobar ko'p energiya sarf qilar ekan. Bu mashg'ulot inson umurtqa pog'onasining to'g'ri o'sishiga xizmat qiladi, qon aylanish tizimiga ijobji ta'sir etadi. Shuningdek, suzish ichki a'zolar faoliyatini to'g'ri ishlashiga, insonda qat'iy immunitet hosil qilib, mavsumiy kasalliklarning oldini olishga ko'maklashadi.

Keyingi yillarda yurtimizda mazkur sport turini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Jumladan, o'tgan besh yil ichida yurtimizning barcha viloyatlarida zamon talablari asosida 14 ta suzish havzasi barpo etildi, 83 tasi kapital ta'mirlandi.

Suv sportining ahamiyati va bu boradagi mavjud imkoniyatlar bilan tanishish maqsadida poytaxtimizning Olmazor tumanidagi ixtisoslashtirilgan suv sportini rivojlantirish Respublika markazi faoliyatini bilan tanishishga harakat qildik.

Markazga kirib borar ekansiz, bu yerda sportchilar uchun yaratilgan qulayliklar, sanitariya-gigiyena qoidalariga qat'iy rioya qilinishini ko'rib, ko'zingiz quvonadi.

— Saroyimiz 2007-yilda tashkil etilgan bo'lib, bugungi kunda bu yerda suzish bilan shug'ullanuvchi yoshlar soni 800 nafardan oshib ketdi. Hozir yozgi ta'til bo'lganligi bois, suv sport saroyimizga keluvchilar yanada ko'paymoqda, — deydi markazning suzish bo'yicha murabbiyi Shakhat Xo'jayev.

— Ayni paytda yurtimizda yozgi ta'til mavsumi o'tib bormoqda. Bu vaqtida otanonalar tomonidan e'tiborsiz qoldirilgan ba'zi bolalar ochiq suv havzalarida cho'milishadi. Bu esa bir qator ko'ngilsiz oqibatlarga olib kelishi mumkin. Avvalo, tabiat va oqar suvlarda ekologik muvozanat buzilganligi bois, bunday joylarda cho'milgan bolajonlar turli yuqumli kasalliklarni yuqtirib olishlari mumkin. Qolaversa, murabbiy nazorati o'rnatilmagan hududlarda cho'milish hayot uchun xavflidir, — deydi suv sport saroyi yetakchi murabbiylaridan biri Nadejda Viktorovna.

Albatta, yozgi ta'tilda maroqli hordiq chiqarayotgan bolajonlar yuqoridagi ko'rsatmalarga to'la rioya qilib, faqatgina murabbiy nazoratidagi suzish havzalarida cho'milishadi, degan umiddamiz. Zero, Sizning salomatligingiz yaqinlaringizning quvonchi va xotirjamligidir.

Shahnoza SATTOROVA

Bir bor ekan, bir yo'q ekan. Qishloq chekkasidagi tepalikda bir tup o'rik daraxti o'sar ekan. U har yili odamlarga ko'p-ko'p meva berarkan. Ammo atrofida daraxtlar bo'Imagani uchun juda zerikarkan.

Bir kuni ertalab uyg'onsa, yonida nimadir yaraqlab turganmish.

— Sen kimsan? — so'rabdi O'rik hayron bo'lib.

— Men Tomchiman, — debdi boyagi yaraqlab furgan narsa. — Yomg 'irdan so'ng do'stlarim bilan shu chuquchada qoldik.

— Kel, o'troq bo'lamiz. Lekin meni tashlab ketmaysan-a? Chunki qanotli do'stlarim kuz kelishi bilan uzoqlarga uchib ketishadi-da, — debdi O'rik xavotirlanib.

— Men seni hech qachon tashlab ketmayman, — so'z beribdi Tomchi.

Shunday qilib, ikki o'troq kun bo'yimazza qilib o'ynashibdi. Lekin O'rikning quvonchi uzoqqa cho'zilmabdi. ertalab uyg'onsa, do'sti yo'q emish. Tomchi meni aldadi, deb o'ylab xafa bo'libdi. Shunda qayerdandir do'stining ovozi eshitilibdi:

— O'rikjon, hoy O'rikjon.

O'rik qulqo solsa, ovoz osmondag'i oppoq bulutdan kelayorgan ekan.

— Meni sen chaqirayapsanmi? — debdi O'rik hayratlanib.

— Ha, ha, axir men do'sting Tomchiman, — debdi Bulut tobora pastlab.

— Qanday qilib osmonga chiqib olding, meni ham olib ket, — debdi O'rik havasi kelib.

— Meni Quyoshbobo bulutiga chiqarib qo'yidi. Lekin sen yerda yashashing, odamlarga meva berishing kerak. Men yana yoningga qaytaman, — degancha bulutlarga qo'shilib olislabdi Tomchi.

O'rik yana yolg'iz qolibdi. Kunlar borgan sayin isib, O'rikning rosa suv ichgisi kelibdi. Chanqog'ini qondiray

desa, yon-atrofida birorta ariq yo'q emish. Bir mahal uning yaproqlarini kimdir silagandy bo'libdi.

Qarasa, yaprog'ida Tomchi turgan ekan.

— Men ko'p o'rtoqlarimni boshlab senga yordamga keldim, — debdi u.

Kunlar ketidan kunlar o'tib, kuz kelibdi.

Daraxting barglari asta-sekin to'kila boshlabdi. Izg'irin turib, O'rikning tanasi muzlay boshlabdi. Shunda u Tomchini eslabdi: «Hozir yonimda bo'lganida, albatta, yordam berardi...» Shu pay osmondan oppoq qor yog'iб, daraxtlarga oq ko'rp'a yopibdi.

— Qalay, ancha isindingmi? — so'rabdi tanish ovoz.

— Hoy Tomchi, bu senmisan?

Qayerdasan? — so'rabdi O'rik.

— Qorning ichidaman, — kulibdi qadrdon do'sti.

— Endi ketib qolmaysanmi? — yalinibdi daraxt.

— Yo'q, endi bahorgacha yoningda qolaman, — debdi Tomchi.

Bahor kelib, O'rik daraxti odamlarga yana ko'p meva beribdi. Tomchi esa dunyo kezibdi. Ammo do'stiga yordam kerak bo'lganida, albatta, uning yoniga yetib kelar emish.

Umid KOMILIY,

Xorazm viloyati, Xiva shahridagi

I-umumta lim maktabining

9-sinf o'quchisi

O'qing, qiziq!

ODAMGA O'XSHASH ILDIZ

Qadimdan Sharq tabobatida jenshen ko'plab kasalliklarga davo deb hisoblangan. Uning ildizi odam gavdasi shakliga o'xshashdir. Shu bois, xitoy tilida u «Quyosh odam», degan ma'noni anglatadi. Uzoq Sharqda, Xitoya, Koreyada o'suvchi, bahor va kuzda bo'y ko'rsatuvchi bu o'simlikni topish juda mushkul.

UYQU O'TI

Buni qarangki, shunday o'simlik ham bor ekan. Uyqu o'ti juda erta, qorlar erishi bilan gullaydi. Balki shu bois, binafsharang gullarining ustki qismi momiq tukchalar bilan qoplangandir. Bu tukchalar ayozdan himoya qiladi. Shuningdek, uning bahorgi ilk barglari ham tukchalar bilan qoplangan bo'ladi. Yozda paydo bo'lgan yangi barglarida esa bunday tukchalarini ko'rmaymiz.

MANZURA tayyorladi

8

Bo'sh o'tirmay, bosh qotir!

Chizma atrofidagi yonma-yon harflarni o'qish bilan so'zlar hosil qiling.
Qani, kim eng ko'p so'z hosil qila oladi?!

Husan ORIPOV tuzdi

XANDALAR

— Yosning nechada, bolajon?

— Besh yoshdaman.

— Bo'lishi mumkin emas, axir bo'ying soyabonim bilan teppateng-ku!

— Soyaboningiz necha yosha?..

O'qituvchi:

— Bolalar, o'ylab ko'ring, chumoli etadan kechgacha ishlayveradi, ishlayveradi. Keyin nima bo'ladi?

O'quchisi:

— Keyin qandaydir yaramas uni ezib o'tib ketadi...

Fayzulla ABDULLAYEV tayyorladi

Muassislar:

O'zbekiston Matbuot va axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'llimi vazirligi,
«KAMOLOT» yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy
Kengashi,
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatiga
qarashli bo'lmagan xalqaro xayriya ja'mtg'armasi.

Bosh muharrir
Feruza JALILOVA

Gazeta O'zbekiston Matbuot
va axborot agentligida
0208-raqam bilan 2007-yil
2-fevralda ro'yxatdan o'tgan.

TAHIR HAY'ATI:
Bahodir G'ANIYEV,
Svetlana INOMOVA,
Murtazo SULTONOV,
Zoir ISAJONOV,
Sa'dullo TURSINOV
(Bosh muharrir o'rinosari),
Feruza ADILOVA
(mas'ul kotib),
Zikrilla TESHABOYEV,
Quroqboy ERGASHEV,
Sobitxon TURG'UNOV

Navbatchi muharrir
Dilorum HOTAMOVA Rassom
Feruz MATYOQUBOV
Dizayner Olovuddin ORIPOV
Musabhih Nargiza ABDULLAYEVA

Manzilimiz:
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy,
Indeks: 100129.
Obuna indeksi: 198.
e-mail:
info@tongyulduzi.uz
www.tongyulduzi.uz

Tel: 244-63-08
Tel/faks:
(99871) 244-38-10

«O'zbekiston»
NMI'da chop etildi.
Tahririyatga kelgan barcha qo'lyozmalar tahrir qilinadi,
mualliflarga qaytarilmaydi.
Haftaning dushanba kuni
chiqadi. Shakli A-3,
2 bosma tabq.
ISSN 2010-6092
Adadi - 47992
Buyurtma N: J 7436